

Büyükşehir İlçe Belediyelerinin Genel Vergi Paylarının Hesaplanması (Hata Yapılıyor Mu?)

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNİN GENEL VERGİ PAYLARININ HESAPLANMASI (HATA YAPILIYOR MU?)

Halil MEMİŞ

Giriş

Bilindiği üzere, belediyelerin gelirleri öz gelirleri ve merkezi idareden aldıkları transferlerden oluşmaktadır. Merkezi idareden aldıkları transferlerin istikrarlı bir şekilde geleni ise genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları paydır.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un; "Payların hesaplanması ve oranı" başlıklı 2 nci maddesinde;

"(1) İl özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden pay verilir. Pay, genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden hesaplanır.

(2) Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 1,50'si büyükşehir dışındaki

belediyelere, yüzde 4,50'si büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ve yüzde 0,5'i il özel idarelerine ayrılır."

hükmü mevcuttur.

Kanunun "Belediye paylarının tahsisine ilişkin esaslar" başlıklı 5 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında;

"2 nci maddenin ikinci fıkrasına göre ayrılan büyükşehirlerdeki ilçe belediyeleri payının; yüzde 90'lık kısmı ilçelerin nüfusuna, yüzde 10'luk kısmı ise ilçelerin yüzölçümüne göre dağıtılır. Hesaplanan tutardan yüzde 30'luk büyükşehir belediyesi payı ayrıldıktan sonra kalan miktar büyükşehir ilçe belediyelerinin hesabına İlbank A.Ş. tarafından aktarılır."

hükmü mevcuttur.

Değerlendirme

Kanunun 2 nci maddesi, ayrılacak payların genel oranlarını belirlemiş, bu oranlar belirlenirken herhangi bir nüfus kriteri getirilmemiştir.

Buna karşılık Kanunun 5 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında ise hesaplanan bu genel oranlar çerçevesindeki miktarların belediyelere nasıl dağıtılacağı belirlenmiştir. Buna göre; Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre ayrılan yüzde 4,50 oranındaki büyükşehirlerdeki ilçe belediyeleri payının dağıtımında iki kriter mevcuttur. Buna göre;

- Kriterlerden birisi nüfus,

- Kriterlerden diğeri ise yüzölçümüdür.

Büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan % 4,50 oranındaki payın yüzde 90'lık kısmının ilçelerin nüfusuna, yüzde 10'luk kısmının ise ilçelerin yüzölçümüne göre dağıtılması gerekmektedir.

Hesaplanan bu tutardan, iki kesinti yapılarak kalanı büyükşehir ilçe belediyesi hesabına İlbank A.Ş. tarafından aktarılması gerekmektedir.

Bu iki kesinti şunlardır:

1- Büyükşehir Belediyesi Payı

2- Su ve Kanalizasyon İdareleri Payı.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay

Verilmesi Hakkında Kanun'un "Belediye paylarının tahsisine ilişkin esaslar" başlıklı 5 inci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre; büyükşehir ilçe belediyeleri için hesaplanan pay tutarından yüzde 30'luk kısmı büyükşehir belediyesi payı olarak ayrılmaktadır.

Bu payın ayrılmasında, ayırım yapmadan büyükşehir ilçe belediyeleri için hesaplanan pay dendiği için, hesaplanan miktarın % 30'u brüt pay üzerinden hesaplanacaktır. Yani; nüfusa göre hesaplanan % 90 ve yüzölçümüne göre hesaplanan % 10'luk payın toplamı olan % 100'ün toplam miktarı üzerinden % 30 hesaplanacaktır.

Buna karşılık; Su ve Kanalizasyon İdareleri payının, büyükşehir belediyeleri payının hesabından daha farklı olarak hesaplanması gerekmektedir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un su ve kanalizasyon idarelerinin gelirlerini düzenleyen "Gelirler" başlıklı 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde "Hizmet alanındaki belediyelerin, İller Bankasınca 2380 sayılı "Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun" gereğince nüfus esasına göre dağıtılan paylardan bu bankaca tutularak İSKİ'ye gönderilecek % 10'lar," gelir kalemlerinden bir tanesi olarak hükme bağlanmıştır.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un "Yürürlükten kaldırılan mevzuat ve hükümler" başlıklı 8 inci maddesinde;

"(1) a) 2/2/1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun,

.....

(2) ... 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır."

hükümleri mevcuttur.

Buna göre, 2560 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinde yer alan 2380 sayılı Kanun yerine 5779 sayılı Kanunu dikkate almak durumundayız.

Bu durumda ise su ve kanalizasyon idarelerinin genel vergi gelirlerinden alacakları paya ilişkin düzenlemenin; hizmet alanındaki belediyelerin, İller Bankasınca 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun gereğince nüfus esasına göre dağıtılan paylardan bu bankaca tutularak İSKİ'ye (su

ve kanalizasyon idarelerine) gönderilecek % 10 tutarındaki miktarlar olarak anlaşılması gerekmektedir.

Burada üzerinde durulması gereken husus, büyükşehir belediyeleri payının hesabı ile ilgili olarak herhangi bir ayırım yapılmadan ayrılan payın tamamı üzerinden bir oranlama ve hesaplama yapılırken, su ve kanalizasyon idarelerinin payının hesabı ile ilgili olarak 2560 sayılı Kanunda "nüfus esasına göre dağıtılan paylardan" bahsedilmektedir.

Yukarıda, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un "Belediye paylarının tahsisine ilişkin esaslar" başlıklı 5 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında yer alan "ayrılan büyükşehirlerdeki ilçe belediyeleri payının yüzde 90'lık kısmı ilçelerin nüfusuna, göre dağıtılır" yönündeki düzenleme çerçevesinde; su ve kanalizasyon idareleri payının sadece bu % 90'lık kısım üzerinden hesaplanmalıdır. Yani hesaplanan brüt % 100'lük pay üzerinden değil, bu payın hesabında dikkate alınan % 10'luk yüzölçümü miktarı düşülerek, kalan % 90'lık kısım üzerinden hesap yapılarak su ve kanalizasyon idareleri payı gönderilmelidir.

Diğer bir ifade ile, su ve kanalizasyon idareleri payı ayrılırken, büyükşehir belediye payı ayırım yapmadan büyükşehir ilçe belediyeleri için hesaplanan pay dendiği için, hesaplanan miktarın % 30'u brüt pay üzerinden hesaplanarak büyükşehir belediyelerine, su ve kanalizasyon idareleri için nüfus esasına göre dağıtılan paylardan dendiği için yüzölçümüne göre hesaplanan % 10'luk pay dikkate alınmadan nüfusa göre hesaplanan %90 üzerinden %10 hesaplanarak su ve kanalizasyon idarelerine gönderilmelidir.

Sonuç:

Büyükşehir ilçe belediyeleri genel bütçe vergi gelirleri payı; 5779 sayılı Kanuna göre iki kalemden oluşmaktadır. Genel bütçe vergi gelirlerinden vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan tutarın %4,5'i büyükşehir ilçe belediyeleri payı olarak ayrılmaktadır. Büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan payın tutarının %90'ı nüfuslarına göre, %10'u ise yüzölçümlerine göre dağıtılacaktır.

Buna göre İlbank A.Ş. tarafından Su ve Kanalizasyon İdarelerine büyükşehir ilçe belediyelerinin payından kesilerek gönderilecek tutar belediyeye gönderilecek payın nüfus esasına göre belirlenen %90'ı üzerinden olması gerekmektedir. Bu payın, bu ayırım dikkate alınmadan yapılması, su ve kanal idarelerine ilçe belediyelerinde kalması gereken bir miktar payın da, yanlış hesap üzerinden su ve kanalizasyon idarelerine gitmesi anlamına gelmektedir.

Bu durumu örneklemek gerekirse;

Aylık brüt tahakkuku vergi iadelerinden sonra 1.000.000.-TL. olan bir büyükşehir ilçe belediyesinin nüfusa göre hesaplanan kısım dikkate alınmadan yapılacak hesaplamada;

%10'u (100.000.-TL) Su ve Kanalizasyon İdaresi payı olarak hesaplanacak

%30'u (300.00.-TL) Büyükşehir Belediyesi Payı olarak hesaplanacak,

Bulunan toplam miktar olan 400.000.-TL brüt tahakkuktan düşülerek kalan 600.000.-TL büyükşehir ilçe belediyesinin net tahakkuku olarak ortaya çıkacaktır.

Buna karşılık toplam aylık brüt tahakkuku vergi iadelerinden sonra 1.000.000.-TL. olan bir büyükşehir ilçe belediyesinin nüfusa göre hesaplanan kısım dikkate alınarak yapılacak hesaplamada;

1.000.000.-TL nin %30'u (300.000.-TL) büyükşehir belediye payı olarak hesaplanacak,

Nüfusa göre hesaplanan %90'lık kısım olan 900.000.-TL üzerinden su ve kanalizasyon idaresi payı hesaplanacak, bu da 90.000.-TL olacaktır.

Bu şekilde hesaplanan büyükşehir ve su ve kanalizasyon idaresi payı 390.000.-TL olacaktır.

Bu miktarı, 1.000.000.-TL brüt tahakkuktan düştüğümüzde, geriye 610.000.-TL büyükşehir ilçe belediyesine gönderilecek net tahakkuk kalacaktır.

Bu nedenle; büyükşehir ilçe belediyelerimizin, İlbank A.Ş. tarafından gönderilen payları yukarıda belirttiğimiz esaslara göre gözden geçirmeleri ve eğer hesap hatası varsa İlbank A.Ş. ye yazmak suretiyle durumun düzeltilmesini, şimdiye kadar fazladan kesilen miktarların Su ve Kanal İdarelerine gönderilen paylardan mahsup edilerek büyükşehir ilçe belediyelerine aktarılmasını sağlamaları gerekmektedir.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA